

TIEDOTE 7.9.2020
julkaisuvapaa heti

Botnia-ehdokkaiden nimet ovat tässä!

Neljättä kertaa jaettavan Botnia-kirjallisuuspalkinnon ehdokkaat on nimetty. Mukana on dystopiaa, perinteistä romaania, runoutta, tietokirja herjaamisesta sekä yksi esikoisteos! Paikalle pääsevät ehdokkaat ovat tavattavissa ja heidät kukitetaan lauantaina 12.9. klo 13 Oulun kaupunginkirjaston Pakkalan salissa. Tilaisuus on osa Uusi kirjallisuusfestivaali -tapahtumaa. Tilaisuus on myös katsottavissa suorana lähetyksenä Oulun kaupunginkirjaston Youtube-kanavalla.

Ehdokkaat:

Briitta Hepo-oja: *Suomea lohikäärmeille* (Otava)

Silja Kejonen: *Lähetä minulle ympyrä* (Gummerus)

Tiina Laitila Kälvemark: *H2O* (WSOY)

J. P. Laitinen: *Lume* (Teos)

Sami Lopakka: *Loka* (Like)

Jouni Tikkanen: *Lauma* (Otava)

Ari Turunen ja Petri Laukka: *Solvaajat – Herjaamisen hävytön historia* (Into Kustannus)

Hannu Väisänen: *Märkä turbaani* (Otava)

10 000 euron arvoinen Botnia on palkintona poikkeuksellinen: ehdolle voidaan hyväksyä mitä tahansa kirjallisuudenlajia edustava kaupallisen kustantamon julkaisema teos. Lisäksi kielirajausta ei ole – riittää, että tekijä asuu tai on kotoisin Pohjois-Pohjanmaalta.

Kilpailun ehdot täyttäviä teoksia oli tänä vuonna reilut 70, joten raati sai ruodittavakseen läjäpäin proosaa, lyriikkaa, tietokirjoja ja elämäkertoja, lasten- ja nuortenkirjallisuutta sekä sarjakuvia. Raati kuvailee Botnia-palkinnosta kilpailevan kirjallisuuden tasoa jälleen korkeaksi, ja tänä vuonna etenkin tietokirjallisuuden ja lyriikan osalta erittäin korkeaksi. Ehdokkaat nimettiin analyttisen pohdinnan tuloksena ja yksimielisesti. Koska säännöt rajaavat Botnia-ehdokkaiden määrän kahdeksaan, ei raati valintaa tehdessään voinut välttyä luopumisen tuskalta – “kärkikahinoissa” oli mukana moni muukin teos.

Botnia-raadin jäsenet:

kirjallisuuden- ja kulttuurintutkija, journalismin yliopettaja **Satu Koho**, Jyväskylän yliopisto / Oulun ammattikorkeakoulu (raadin puheenjohtaja)

toimittaja **Pia Kaitasuo**, Kaleva

kirjastonhoitaja **Jaana Märsynaho**, Oulun kaupunginkirjasto

myymäläpäällikkö **Heli Helenius**, Suomalainen kirjakauppa (Rovaniemi ja Kuusamo)

kirjabloggaaja **Simo Sahlman**, Lukupino

dramaturgi **Jukka Heinänen**, Oulun teatteri

kirjallisuuden- ja kulttuurintutkija **Jyrki Korpuu**, Turun yliopisto / Oulun yliopisto

Botnia-voittaja nimetään lokakuun lopulla. Palkintosumman lahjoittavat Oulun kaupunki ja Osuuskauppa Arina. Kilpailun yhteistyökumppaneita ovat Suomalainen Kirjakauppa, Oulun Energia, Hätälä, Bitfactor ja Oulun ammattikorkeakoulu.

Lisätietoja palkinnosta antaa Oulun kirjailijaseura ry:n puheenjohtaja Antti Leikas, p. 040 5666 862.

Raadin luonnehdinnat ehdokkaista:

Suomea lohikäärmeille

Briitta Hepo-ojan Suomea lohikäärmeille on omaperäinen dystopia 2000-luvun Suomesta. Yltäkylläisyydessä elävä aatelinen yläluokka hallitsee Suomen kuningaskuntaa kovalla otteella, kun taas tavallinen kansa kituuttaa puutteessa. Tasavaltalainen anarkistijärjestö yrittää parhaansa mukaan hämmentää yhteiskuntarauhaa.

Romaanin päähenkilöt, aatelinen Lynx ja tavallinen Tim, edustavat luokkien ääripäitä. Timin lahjaksi saama lohikäärme saattaa heidät yhteen. Epätodennäköisen ja haparoivan teiniromanssin kautta tulee kiinnostavasti esille kirjan kantava teema; epätasa-arvo. Kirjassa on runsaasti fantasian aineksia – myös lohikäärmeitä, vaikka ne ovatkin kutistuneet pieniksi, ja marsut ovat ajaneet suosiossa niiden ohitse.

Nyky aika ja ikivanhat pakanalliset tavat kietoutuvat toisiinsa kekseliäästi: esimerkiksi taloyhtiön määrittelemää vuoroa pihahaltijoiden lahjomiseen ja ruokkimiseen ei ole syytä laiminlyödä.

Lähetä minulle ympyrä

Lähetä minulle ympyrä keino uuden vanhan ja uuden rajoilla. Runoteoksen ensimmäisen osan fragmentaariset runot piirtävät kuvan Impi Aurora Umpilammesta, joka on runojen omaääninen puhuja sekä ajoittain runoissa viitteellinen sivuhahmo. Vanha maailma nousee esiin Impin muistelmassa, hevosajeluissa tai vaikkapa kerrottaessa Mannerheimilta parturoinnin yhteydessä salassa viedyistä hiuksista.

Etäisesti kaipaileva teksti herkistää lukijansa: ”Yksin häviämistä on vaikea selittää. Kukaan ei tiedä eikä näe. Saunan lauteilla tai sängyn alla. Vessan lattialla tai perunakellarissa. Se voi tapahtua missä vain.”

Impi, ”sylissään jäänyt halko”, elää menneisyyden ajatelmissa, mutta runojen henki ei ole nujerrettu tai ylisentimentaalinen, paremminkin realistinen.

Kokoelman toisen osan nimetön kertoja elää ”tässä maailmassa” mutta myös menettämässään elämässä ja rakkaudessa. Toisen osan runokuvat täydentävät herkän ja puhuttelevan runokokoelman, joka laittaa lukijansa ajattelemaan paikkaansa maailmassa.

H2O

H2O kertoo sivupersonien asuttamasta Hesteristä, joka on menettämässä itselleen tärkeää henkilöä. Hester kamppailee saadakseen kokonaiskuvan itsestään ja rajattomien vanhempien mukana sinne tänne liehuneesta lapsuudestaan.

Romaani avaa ovet poikkeukselliseen mielenmaisemaan, joka lukemisen edetessä alkaa tuntua yllättävän tutulta: kukapa meistä ei kaipaaisi turvallista katsetta ja joutuisi joskus suunnistamaan ristiriitaisten tunteiden, yllykkeiden ja muotoaan muuttavien muistojen ristiaallokossa?

Henkilöt, tilanteet ja hyvinkin monimutkaiset mielentilat piirtyvät Tiina Laitila Kälvemarkin tarkan, myötäelävän ja havainnollisen proosan valossa vaivattomasti esiin. Teos ei tirkistele eikä kauhistele vaan saa ihmettelemään ihmismielen hämmentävää voimaa, haurautta ja kauneutta.

Lume

J. P. Laitinen tuo esikoisteoksellaan tuoreen ja kansainvälisen henkäyksen suomalaiseen kirjallisuuteen. Lume on läpikotaisin filosofinen yhdenpäivänromaani, jossa päähenkilö ei ainoastaan havainnoi maailmaa vaan havainnoi havainnoimistaan.

Kirjan tarina seuraa filosofi Henry Qualin matkaa sairaalaan, jossa tämän vuosien takainen rakkaus makaa. Qualin kehittänyt ”Fiktiivisen ihmisen teoria” joutuu koetukselle, kun

todellisuus vyöryy päälle hänen kulkiessaan kaupungin halki. Lukijan päätettäväksi jää, mihin uskoa.

Lume kertoo ihmisen suhteesta itseensä: mitä voimme oikeastaan tietää maailmasta ja kuinka rajallisista rakennusaineista lopulta rakennamme todellisuutemme? Romaanin voima on siinä, kuinka jäykän filosofinen pohdinta on taivutettu koskettavaksi, muodoltaan kauniiksi kaunokirjallisuudeksi ja siinä, kuinka teksti lähes pakottaa lukijan vuorovaikutukseen kanssaan.

Loka

Sami Lopakan Loka heivaa lukijansa niskaperseotteella kuilun reunalle heti ensi riveiltä. Se pakottaa katsomaan armottomasti suoraan syvimpään pimeyteen, ääri rajoille, ja kokemaan jotain sellaista, mikä ei hevillä unohdu.

Sysimustan huumorin ja pohjoisen miehen rosoisen sielunelämän värittävä tarina on ehdottoman omaääninen, vaikka sen teemat – syyllisyys, itseinho, elämän tarkoitus – ovatkin ikiaikaisia. Samaan aikaan Loka on tiukasti kiinni tässä ajassa. Romaani kuvaa osuvasti ja tarkkanäköisesti aikaa, jossa ihmisyyden perimmäinen olemus on pahasti kadoksissa. Lopakan yhteiskuntakuvauksessa on samaa rujoutta ja viiltävyyttä kuin klassikkokirjailija Arto Salmisella.

Lopakan luoma maailma ei ole kuitenkaan tyystin toivoton eikä vailla valoa. Kirjailijan verbaalinen tykitys on parhaimmillaan hulvatonta, ja hänen henkilöhahmonsensa ovat kykeneviä kehittymään kokonaisiksi, moniulotteisiksi ihmisiksi.

Lauma

Jouni Tikkanen yllättää lukijansa: avattuaan 1880-luvun lastensurmia ja suomalaista susivihaa käsittelevän tietokirjan lukija päätyykin kaunokirjallisuuteen. Kaikki faktateoksen elementit ovat silti vahvasti läsnä. Ilmaisu vain on enemmän, kuin mitä olisi osannut odottaa. Lukijana kokee saaneensa erityisen huomion osakseen.

Kerronta on saanut vahvan poljennon Tikkasen käyttämistä alkuperäislähteistä. Siinä missä joku toinen tietokirjailija olisi ottanut niiden henkeen etäisyyttä ja pyrkinyt kielessään siihen, mitä tietokirjallisuudessa yleisimmin käytetään, Tikkanen on valinnut toisin. Ajan henki on läsnä tapahtumahistoriallisessa kuvauksessa kuin myös siinä, mitä kirjoittajan on pitänyt kuvitella luodakseen umpeen tarinan aukkoja. Tämä näkyy lauserakenteessa, sanavalinnoissa ja rytmisissä. Esimerkkejä: ”Hevoset ryntäilevät kupeet kuurassa, pienet lapset lähtevät puukengissä paimeneen. Uudispeltojen savut yhä palavat.”

Lauma suo mahdollisuuden nähdä luonnon ja ihmisen väliseen suhteeseen valitsematta puolta. Silläpä sudesta näkyy inhimillinen ja ihmisestä pilkahtaa peto. Teoksen lopussa Tikkanen antaakin mietittäväksi, mitä voisimme oppia luonnosta ja ihmisluonnosta. Lauma on myös erinomainen muistutus siitä, millaiset mahdollisuudet tietokirjalla on tavoittaa tavoittamaton: laaja lukijakunta.

Solvaajat – herjaamisen hävytön historia

Solvaajat – herjaamisen hävytön historia kertoo, mistä rähisijät on tehty. Itsekorostus, valehtelu, kieltäminen ja kyvyttömyys rauhoittua ovat olleet solvaajan tyyppiominaisuuksia kautta aikain.

Varsin viihdyttävät anekdootit kertovat suurmiesten räyhäämisestä ja sen seurauksista ihmiskunnalle historian hämärästä meidän päiviimme.

Panettelua ja vihapuhetta on ollut olemassa aina. Ari Turusen ja Petri Laukan tietokirjassa tosin korostuu valtaa pitäneiden tai muuten tunnettujen henkilöiden öykkärointi, sillä tavallisen kansalaisen solvauksista ei ennen jäänyt samanlaista jälkeä kuin mitä jää nykyisin, ”somekaudella”. Kirja avaakin ansiokkaasti sitä, mikä rooli algometreillä on nykyisessä räyhäämiskulttuurissa. Ajankohtainen teos.

Märkä turbaani

Hannu Väisänen maalaa teokseensa talon, jossa on 37 kohtalokasta kerrosta. Eloa pariisilaistornissa värittävät yksinäisyyteen, jopa kiusaamiseen, liittyvä tuska mutta myös muistoihin ja unelmiin tarraava murheellisuuden onni ja odotus.

13-vuotiaan Anatolen tuomioita jakamaton lapsenmieli kuljettaa kerrontaa läpi teoksen. Poika tarkkailee kotitalonsa salattua elämää, sen onnettomien rakkauksien ja erikoisten tapojen riivaamia aikuisia, tavalla ja toisella nyrjähtäneitä.

Skolioosin takia yökorsettia käyttävä ja kasvoiltaan pigmenttihäiriöiden laikuttama Anatole on nimeään myöten sukulaissielu jo kirjailijan esikoisromaanista tutulle Anterolle, Hannu Antero Väisäsen alter egolle. Anatole on hänkin ympäristöään havainnoiva, rikkaalla mielikuvituksella varustettu isänsä hoivissa kasvava lapsi. Ja samoin kuin Antero-romaneissa, tässäkin teoksessa kuuluu lapsikertojan rinnalla toinen, mutta edelleen tuomitsematon aikuisen kertojaääni.

Kerronta on visuaalista ja tarkkarytmistä. Sommittelu on sädehtivää sanan taidetta, joka leikkautuu kuvataiteen lisäksi tanssiin ja musiikkiin. Lauseet hypähtelevät hallitusti askellajeja vaihdellen. Teoksen muoto on kiehtova, jopa fuugamainen: kertomuskokoelman voi ahmia myös romaanina, sillä samat henkilöt putkahtavat esiin novellista toiseen, valottuen samalla uudesta kulmasta. Märkä turbaani avautuu lukijalleen aarrearkkuna.

Oulun kirjailijaseura on Oulun alueen ammattikirjailijoiden edunvalvonta- ja tukijärjestö. Sen tarkoituksena on edistää Oulun ja Pohjois-Pohjanmaan ammattikirjailijoiden työskentelymahdollisuuksia, rakentaa seudulla toimivien kirjailijoiden yhteisöä sekä ajaa alueen kirjailijoiden etuja.

Lisätietoja Oulun kirjailijaseurasta löytyy osoitteesta

<http://www.oulunkirjailijaseura.fi/oulun-kirjailijaseura/seura/>

Botnia-kilpailun säännöt löytyvät osoitteesta http://www.oulunkirjailijaseura.fi/oulun-kirjailijaseura/botnia_palkinto

Botnia-
kirjallisuus-
palkinto